

Stojković

SVETLUCAVE ŠUME SAVE STOJKOVA

IZLOŽBA U MUZEJU VOJVODINE
NOVI SAD, APRIL 2011.

SVETLUCAVE ŠUME SAVE STOJKOVA

– ULJA NA STAKLU –

**IZLOŽBA U MUZEJU VOJVODINE
NOVI SAD, APRIL 2011.**

Novi Sad, 2011.

SVETLUCAVE ŠUME SAVE STOJKOVA
- ULJA NA STAKLU -

Izložba u Muzeju Vojvodine u Novom Sadu

Izdavač
MUZEJ VOJVODINE Novi Sad

Za izdavača
mr UGLJEŠA BELIĆ

Urednik
MILAN STEPANOVIĆ

Dizajn
ALEN MILOŠEVIĆ

Fotografije
SRĐAN ČIČOVAČKI

Realizacija izložbe
TEHNIČKA SLUŽBA MUZEJA VOJVODINE

Štampa
SIMBOL Petrovaradin

Tiraž
750 primeraka

Novi Sad, 2011.

*Izložba je organizovana u saradnji sa
Galerijom slika Save Stojkova u Preparandiji
Pedagoškog fakulteta u Somboru*

ISBN 978-86-87723-09-2

O SVETLUCAVIM ŠUMAMA NA SLIKAMA SAVE STOJKOVA

U vreme pune ekspanzije nekadašnjeg pokreta jugoslovenske naive, sredinom šezdesetih i tokom sedamdesetih godina, akteri tzv. „hlebinske škole“ su nametnuli postupak slikanja na staklu. Štaviše, u jednom dužem periodu taj slikarski postupak izjednačavan je sa celokupnim naivnim slikarstvom. U tom procesu i te kako je učestvovao i somborski slikar Sava Stojkov, koji se upravo tada opredeljavao za koncept naive. Naime, posle već ostvarenog višedecenijskog kontinuiteta bavljenja „klasičnim“ realističkim slikarstvom, koji je bio posledica učenja i usavršavanja u radionicama uglednih umetnika i profesora (Radović, Kun, Šotra, Sreten Stojanović, Huter, Hušvet, Jakobčić i drugi), Stojkovu se učinilo da je naiva bliska njegovoj ljudskoj i umetničkoj osećajnosti. On je, tako, postao svojevrstan „svesni naivac“ jer je shvatio da će upravo u tom koncepcijskom domenu ponajbolje izraziti svoje stvaralačke mogućnosti.

Zapravo, Sava Stojkov se veoma brzo specijalizovao u slikanju na staklu, toj komplikovanoj slikarskoj proceduri i tom „naopakom“ procesu dolaženja do lica slike. Štaviše, već na početku on će doseći specifičan domet jer će ponuditi slike na staklu monumentalnih formata, sa motivima realizovanim visokim stepenom dosledne verifikacije viđenog. Takođe, treba podsetiti da je, tokom sedamdesetih godina proteklog veka, u vreme dominacije tzv. „nove figuracije“ u tadašnjem srpskom i jugoslovenskom slikarstvu, opus Stojkova dualistički tretiran: kao slikarstvo naive i kao slikarstvo novog realizma. Bilo kako bilo, njegove slike na staklu iz tog doba, bez obzira na karakter i konstituciju motiva, odlikovale su se preciznom interpretacijom, jedinstvenim preovlađujućim „muzejskim“ tonom, caklastom svečanom atmosferom.

Vremenom je Stojkov napustio slikanje na staklu. Došlo je do, skoro očekivanog, zamora. Njegovo stvaralaštvo, potentno i široko, rezultiralo je izuzetno bogatim ostvarenjima. Tokom jednog odista kontinuiranog procesa Stojkov je – za razliku od ostalih naivaca – ostvario nekoliko jasno definisanih „faza“ koje se međusobno razlikuju tematskim opredeljenjima i likovno-plastičnim karakteristikama.

Najnovija, aktuelna faza slikarstva Save Stojkova posvećena je klasično shvaćenom i slikanom pejzažu. Motivi šuma se, pri tome, ne javljaju premijerno u ovom opusu. Stojkov ih je slikao na samom početku svoje slikarske avanture, pre više od pola veka. Tako je ulje na lesonitu „Šuma i potok“ naslikanao još davne 1949. godine, baš kao i neki drugi prizori viđeni

podjednako u prirodi, ali i na slikama ruskih „peredvižnjika“ koji su se tih godina nametnuli kao svojevrsan uzor i podsticaj... Od tada do danas, u različitim periodima svog slikarstva, Stojkov se na različite načine bavio pejzažnom slikom – od akademske realističke interpretacije, preko ekspresivnih poetskih prizora naslikanih špahlom, pa sve do svojih karakterističnih naivističkih predela slikanih prvo načinom bliskom čuvenoj „hlebinskoj školi“, i do vlastite bajkovite stilizacije bačkih pejzaža sa karakterističnim bujnim krošnjama...

Danas Sava Stojkov slika motive i prizore šume. Mnoštvo stabala, drveća, isprepletanih grana, krošnje kroz koje se probijaju zraci svetlosti, dinamična igra svetla i senke – sve to umetniku omogućava likovnu interpretaciju ispunjenu čudesnim sklopom likovnih elemenata. Linija i crtež, boja i kolorit, motivska struktura, odnosi tamnog i svetlog jesu autentični likovni problemi koje stari majstor rešava sigurno, rutinski, razložno. U svim tim slikama postoji neki viši red, postoji određena kompozicijska struktura, često baš zaokružena. Jer, slikajući prirodu, umetnik usvaja njene principe, usaglašava se sa njenim karakterom, njenim ritmom, njenim principima. Zahvaljujući tom stavu, Stojkov dospeva i do prirode slike. Dakako, pri tome je on dosledan zagovornik tradicionalizma i onih klasičnih vrednosti slike koja je shvaćena prvenstveno kao estetski predmet, kao izvor likovnog zadovoljenja potreba posmatrača. Specificum diferentia tog opusa je da su naslikane na staklu. Zašto je to specifičan podatak? Zbog toga što je sav svoj stvaralački napor slikar usmerio ka jednoj odista komplikovanoj izvedbenoj proceduri i tehnologiji kako bi došao do svojevrsne elegancije slike, do svetlucavih odsjaja, do specifičnog „zaštitničkog“ omotača sjajnog staklastog fona kojim je ujednačen celokupan kolorit slike. U tehničkom smislu, sve je „naopačke“ – prvo potpis, i to obrnutim redosledom: prvo *v* a na kraju *S* jer ono što se slika na levoj strani na slici će biti desno; prvo poslednji bojeni akcenti, pa onda stepenasto dozirani slojevi boje; prvo akcenti, a potom osnova... Kolorit se ostvaruje u nanosima: gradi se sloj po sloj; linije se islikavaju „pre“ i „posle“ tih nanosa boje, a mreža crteža se više sluti nego što se definiše – jer sve se sintetiše tek sa poslednjim dodirima kista, poslednjim nanosom bojenog lazura. U filozofskom smislu, potrebno je poći od suštine ka pojedinostima, a u tehničkom od pojedinosti ka celini, ka svim onim spoljašnjim manifestacijama – kako bi se suština dotakla... Zbog toga je proces slikanja usporeniji, zahteva meditativniji odnos prema temi, prema svetu i životu... A tu vremešni majstor i te kako ima šta da kaže: sve ove slike „upotpunjene“ su jednim bogatim životnim iskustvom, zasebnom ljudskosti i duhovnosti, iskričavim senzibilitetom koji Sava Stojkov u već poodmaklim osamdesetim godinama života tako ubedljivo manifestuje u svojim novim svetlucavim šumama, baš kao i u celokupnom svom slikarstvu.

Sava Stepanov

Jesen, 2010, 107x120

Hojkow

Šuma kraj sela, 2010, 107x120

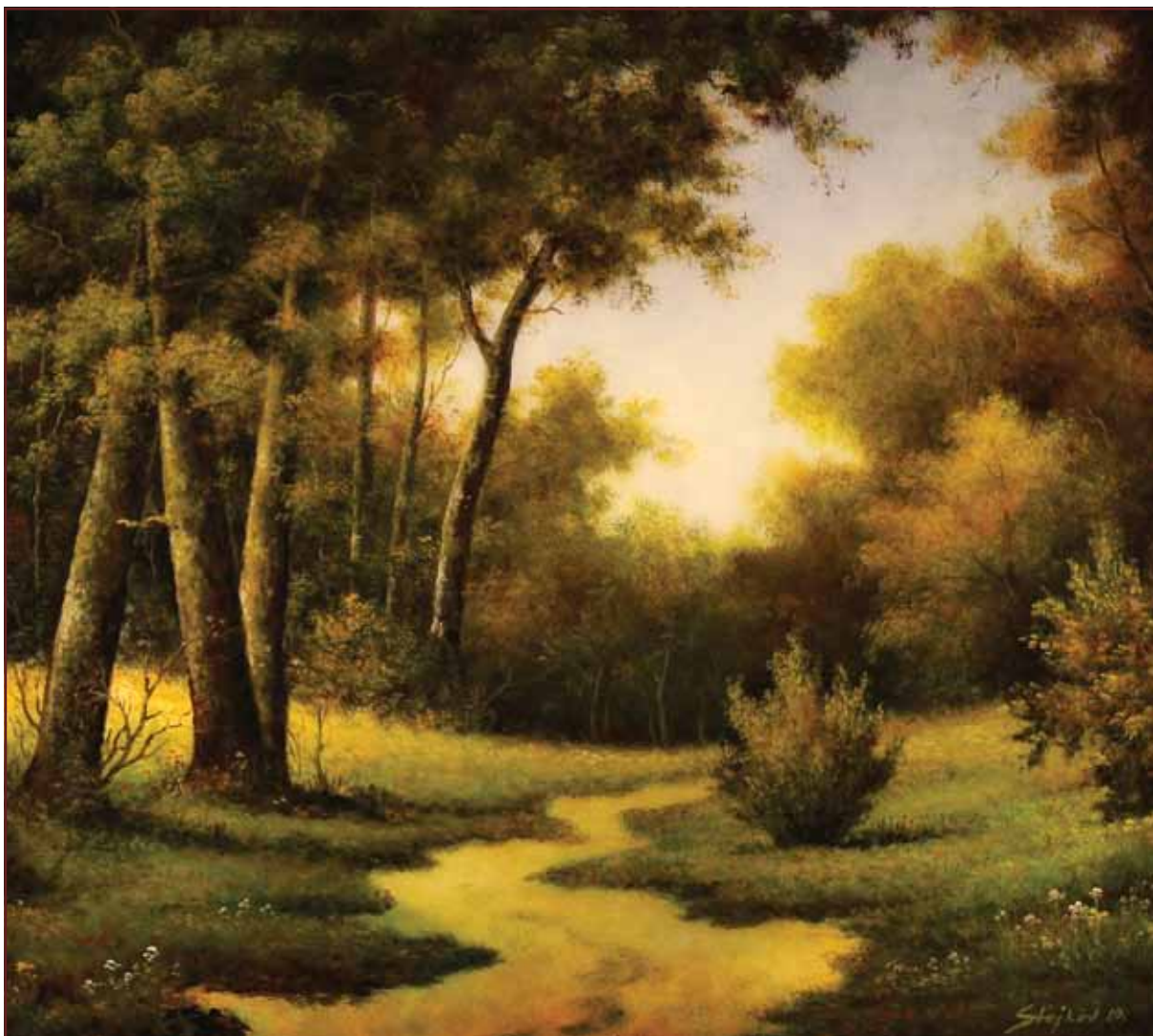

Šijakov gaj, 2010, 107x120

Stojkov

Potok u šumi, 2010, 107x120

Proleće u šumi, 2010, 107x120

Hojkow

Šikara, 2010, 107x120

Proplanak, 2010, 107x120

Stojković

Šumica, 2010, 107x120

Dušanov šumarak, 2010, 70x80

Jovanin šumarak, 2010, 80x100

Stojkov

Bodroška šuma, 2010, 70x80

Lazarev gaj, 2010, 80x100

Zimski suton, 2010, 70x80

Zimsko veče, 2010, 70x80

Stojkov

Bukovačka šuma, 2010, 70x80

Kraj Mostonge, 2010, 80x100

Maruškin proplanak, 2010, 70x80

Šikara, 2010, 80x100

Stojković

Usamljeni hrast, 2010, 70x80

Vrbak u jesen, 2010, 80x100

Ovratina pored šume, 2010, 70x80

Vidrak u šumi, 2010, 80x100

Šest decenija motiva šuma u slikarstvu Save Stojkova

Šuma i potok, ulje na lesonitu, 1949, 90x140

SAVA STOJKOV je rođen 29. marta 1925. godine u Somboru, gde i danas živi i radi. Prvu samostalnu umetničku izložbu imao je 1945. g. u Osijeku, i od tada je priredio preko 440 samostalnih, a učestvovao je na više od 600 kolektivnih izložbi kako u Srbiji i zemljama nekadašnje Jugoslavije, tako i po prestižnim galerijama najvećih gradova Evrope, Azije i Amerike. Dobio je tridesetak značajnih nagrada i priznanja, među kojima se izdvajaju Prva nagrada na Međunarodnoj izložbi naivne umetnosti u San Remu (1974), Srebrna plaketa grada Napulja (1974), Velika nagrada IV bijenala u Milanu (1980), Nagrada za životno delo Bijenala u Jagodini (1993), Oktobarska nagrada grada Sombora i Povelja zaslužnog građanina Sombora (1995, 2005), Masarikova nagrada Češke akademije umetnosti (1996), Vidovdanska povelja Novog Sada (2005), Novembarska povelja Sremskih Karlovaca (2006), Nagrada „Baštinik Vojvodine“ (2008), te najviše nacionalno priznanje iz oblasti kulture „Vukova nagrada“ (2009). O umetnosti Save Stojkova do sada je objavljeno devet knjiga i monografija, štampano je devet umetničkih mapa, a snimljeno je više dokumentarnih filmova i TV-emisija. Povodom 85 godina života i 65 godina umetničkog rada, u rodnom Somboru, na inicijativu Pedagoškog fakulteta, u galeriji obnovljenog zdanja Preparandije, 29. marta 2010. g. otvorena je stalna retrospektivna postavka slika Save Stojkova, te se tako Sombor, barem donekle, odužio slikaru koji je lice, podneblje i ime ovog grada proslavio širom zemlje i sveta.

MUZEJ VOJVODINE je utemeljen oktobra 1847. godine u Pešti kada je Matica srpska odlučila da osnuje Srpsku narodnu zbirku ili Muzeum „... gde će se čuvati sve starine i znamenitosti“. Prva muzejska zbirka nastala je iz bogate zaostavštine Save Tekelije, a potonji razvoj i predani rad na njoj omogućili su nastanak Muzeja Matice srpske, koji je otvoren 1933. godine u Novom Sadu. Odlukom pokrajinskih vlasti, 30. maja 1947. g. osnovan je Vojvodanski muzej, kao muzej kompleksnog tipa, sa brojnim zbirkama iz arheologije, etnologije, istorije, istorije umetnosti itd. Godine 1992. Vojvodanski muzej sjedinjen je sa Istorijskim muzejom Vojvodine u ustanovu pod današnjim nazivom – Muzej Vojvodine. Stalna postavka u Dunavskoj 35 otvorena je 1990. godine i čine je tri celine: arheologija, istorija (približno do kraja 19. veka) i etnologija. Postavka u Dunavskoj 37, iz osnova je obnovljena 1996. g. i prikazuje zbivanja na tlu Vojvodine u 20. veku, do kraja 1945. godine. Ove stalne postavke bogato dopunjuju i dve stalne izložbe, prva u Muzejskom kompleksu u Kulpinu (stilski nameštaj - u dvorcu Dunderskih i Razvoj poljoprivrede u Vojvodini - u pomoćnim zgradama dvorca), i druga, u etno-kući “Brvnara” u Bačkom Jarku.